

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13632/2024
10.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обојице из ..., чији је заједнички пуномоћник Марија Китаровић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Томислав Стојковић, адвокат из ..., ради раскида уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5515/23 од 07.02.2024. године, у седници одржаној 10.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5515/23 од 07.02.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца за накнаду трошкова ревизијског поступка

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 141/2020 од 30.06.2023. године, ставом првим изреке, раскинут је уговор о доживотном издржавању закључен и оверен пред Првим основним судом у Београду 23.04.2010. године под бројем 5РЗ 2232/2010 између ГГ из ..., као примаоца издржавања и туженог ВВ из ..., као даваоца издржавања. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужба тужилаца повучена у делу којим су тражили да суд утврди да су тужиоци носиоци права својине на по ½ идеалиних делова на непокретностима ближе наведеним у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима на име трошкова поступка плати укупан износ од 2.151.012,50 динара. Ставом четвртим изреке, одређена је привремена мера и туженом забрањено да отуђи, оптерети, изда у закуп или да да на коришћење непокретности ближе наведене у овом ставу изреке. Ставом петим изреке, наложено је Републичком геодетском заводу, надлежним службама за Катастар непокретности у Београду да на основу решења, на непокретностима наведеним у претходном ставу, упише одговарајуће забележбе у Катастар непокретности. Ставом шестим изреке, одлучено је да привремена мера остаје на снази до правноснажног окончања поступка пред Вишим судом у Београду у предмету П 141/20. Ставом седмим изреке, одлучено је да решење има дејство правноснажног решења о извршењу.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5515/23 од 07.02.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, другом и четвртном изреке и делу става петог изреке којим је одређено да привремена мера остаје на снази до правноснажног окончања поступка и да решење о захтеву за одређивање привремене мере има дејство правноснажног решења о извршењу. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени да тужиоцима на име трошкова поступка плати укупан износ од 1.440.102,50 динара. Ставом трећим изреке, укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става петог изреке, тако што је у том делу предлог за одређивање привремене мере одбачен. Ставом четвртим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба Закона о парничном поступку, због чега нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом туженог указује.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ГГ, стриц тужилаца, живео је и радио у СР Немачкој и био је власник угоститељских објеката у Хамбургу, а тужиоци су радили са њим. ГГ, као прималац издржавања је са туженим, као даваоцем издржавања закључио уговор о доживотном издржавању који је 23.04.2010. године оверен од судије Првог основног суда у Београду у предмету РЗ 2232/10. Из записника произлази да је прималац издржавања навео да му је због година потребна туђа нега и помоћ, због чега закључује предметни уговор. Чланом 1. предметног уговора предвиђено је да прималац издржавања преноси у својину и државину даваоцу издржавања непокретности ближе описане овим чланом уговора и да се предаја тих непокретности одлаже до смрти примаоца издржавања. Чланом 2. предметног уговора предвиђено је да давалац издржавања примајући се обавезе издржавања из овог уговора обавезује се да ће у циљу извршавања својих уговорених обавеза примаоца издржавања издржавати на тај начин што ће водити рачуна о његовом здрављу, а за случај болести, старости и изнемоглости обезбедити му адекватно кућно или болничко лечење са лековима и лекарима, пазити, поштовати, обезбедити му уобичајене потребе издржавања и у сваком другом смислу бринути се о примаоцу издржавања, а за случај смрти сахранити га, подићи му надгробни споменик, издати подушја, све у складу са месним обичајима. Приликом закључења предметног уговора прималац издржавања је туженог представио као свог сина, а чињеница постојања везе између примаоца издржавања и туженог у односу на отац – син није доказана. Прималац издржавања

преминуо је ...2012. године у болници у Хамбургу, након што је повређен падом низ степенице, услед чега му је била повређена лобања.

Прималац издржавања боловао је од више болести, и то од цирозе јетре, која доводи до повишења притиска у јетреној вези и проширених вена једњака, као и хепатичном енелопатијом (оштећење мозга због поремећаја метаболизма услед јетрене слабости), стање после хепатитиса, увећање слезине, малокрвност, шећерне болести типа „Б“ са следственим оштећењем бубрега, периферних живаца и ситних крвних судова, очног дна и мозга, као и дискретно изражених знакова Паркинсонове болести. Имао је проблем са ногом, због чега се отежано кретао, уз помоћ штапа, био је блед, отечен, теже је говорио, због чега му је била потребна стална помоћ и нега, пратилац при ходању и перманентни надзор од стране специјалисте, као и свакодневна помоћ при узимању лекова и давању терапија. Често се онесвешћивао због здравствених проблема. ГГ често је одлазио у ресторан, чији је био власник, у коме се тоалет налази у подруму до кога воде кружне степенице и често се уз туђу помоћ (запослених) кретао до тоалета и уз њихову помоћ узимао лекове. ДД и њен супруг су до 28.11.2011. године од стране ГГ били ангажовани да раде на одржавању дворишта куће у Београду, с тим што су обављали и друге послове, као што је прање веша, а тужени је у једном тренутку инститирао да напусте кућу. Тужени је понекад примаоца издржавања водио код лекара, често се свађао са њим, а дешавало се да га опсује због новца. ЋЋ и ЕЕ су такође били ангажовани од стране ГГ у одржавању његовог домаћинства, за кување хране, одржавање хигијене и дворишта. Тужени је повремено живео у заједници са примаоцем издржавања, а након закључења предметног уговора више пута је боравио у Њујорку код супруге и остајао по неколико дана, али у том периоду није обезбедио лице које би се уместо њега бринуло о примаоцу издржавања, коме је била потребна свакодневна брига и нега због нарушеног здравственог стања. Током једног боравка туженог у Њујорку, прималац издржавања је пао са кревета, па су му помоћ пружили ДД и ЖЖ. Након последње хоспитализације примаоца издржавања у Немачкој, када га је тужени уз пратњу хитне помоћни одвезао у болницу, прималац издржавања је на свој захтев изашао из болнице ...2012. године, без пратње туженог, у тешком здравственом стању, при чему је прималац издржавања позвао телефоном туженог, који се није јављао на телефон, јер је спавао и прималац издржавања је приликом одласка у тоалет у ресторану, користећи без ичије помоћи степенице које су небезбедне за силазак, пао, повредио се а након тога и преминуо. Трошкове превоза посмртних остатака примаоца издржавања је платила фирма, чији је власник био прималац издржавања. Тужени је сахранио примаоца издржавања, а потом је посмртне остатке примаоца издржавања преместио у гробницу на Топчидерском гробљу, где су посмртни остаци његовог оца. Најближи сродници примаоца издржавања сахрањени су на гробљу у селу ...

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужилаца, применом члана 124. Закона о облигационим односима и члана 194. став 1. и 3. Закона о наслеђивању, јер тужени није извршавао своје обавезе предвиђене чланом 2. предметног уговора о доживотном издржавању. Ово јер је утврдио да се тужени није адекватно бринуо о примаоцу издржавања, коме је због здравствених проблема била потребна стална помоћ и присуство треће особе при обављању свакодневних животних потреба, те да тужени поред тога што није пружио одговарајућу и очекивану негу примаоцу издржавања, није показао ни поштовање према њему, имајући у виду честе свађе туженог и примаоца издржавања, нити је

примаоца издржавања сахранио по месним обичајима, на месту где су сахрањени његови најближи сродници у селу

Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог исту одбио, као неосновану и потврдио првостепену пресуду прихватајући разлоге које је првостепени суд дао за своју одлуку.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилном применом материјалног права, одлучили о тужбеном захтеву тужилаца.

Тужиоци су свој захтев за раскид уговора о доживотном издржавању засновали на тврдњи да тужени није испуњавао обавезе из предметног уговора о доживотном издржавању, на начин како је то предвиђено чланом 2. истог.

Закон о наслеђивању („Службени гласник РС“, бр. 46/95) у члану 194. став 1. прописује, да уговором о доживотном издржавању обавезује се прималац издржавања да се после његове смрти на даваоца издржавања пренесе својина тачно одређених ствари или каква друга права, а давалац издржавања се обавезује да га, као накнаду за то, издржава и да се брине о њему до краја његовог живота и да га после смрти сахрани, док је ставом 3. истог члана прописано, да ако што друго није уговорено, обавеза издржавања нарочито обухвата обезбеђивање становања, хране, одеће и обуће, одговарајућу негу у болести и старости, трошкове лечења и давања за свакодневне уобичајене потребе.

Уговор о доживотном издржавању је теретни правни посао, тако да без обзира што Закон о наслеђивању не прописује изричито да раскид уговора због неиспуњења обавезе могу да траже наследници примаоца издржавања, ово овлашћење законских наследника произлази из члана 124. Закона о облигационим односима, јер овај уговор има имовинскоправно дејство на законске наследнике који би у случају раскида имали право на наслеђивање имовине која је била предмет располагања уговора о доживотном издржавању. Стога су неосновани наводи ревизије о недостатку активне легитимације на страни тужилаца.

Предметним уговором о доживотном издржавању уговорне стране су јасно дефинисале обавезе туженог, као даваоца издржавања и предметни уговор садржи обавезе уобичајене за ову врсту уговора, односно обавезу туженог, као даваоца издржавања да у циљу извршавања својих уговорних обавеза примаоца издржавања издржава на тај начин што ће водити рачуна о његовом здрављу, за случај болести, старости и изнемоглости обезбедити му адекватно кућно или болничко лечење са лековима и лекарима, пазити, поштовати, обезбедити му уобичајене потребе издржавања и у сваком другом смислу бринути се о примаоцу издржавања, а за случај смрти сахранити га, подићи му надгробни споменик, издати подушја, све у складу са месним обичајима. Код утврђеног да је примаоцу издржавања, због озбиљно нарушеног здравственог стања (боловао је од више болести, због којих се отежано кретао, а повремено и онесвешћивао) била потребна стална помоћ и присуство трећег лица, а што му тужени није обезбедио за време трајања уговора (две године), то је по оцени Врховног суда правилан закључак нижесепених судова да тужени није извршавао своје уговорне обавезе и да су се испунили услови да се предметни уговор о доживотном издржавању раскине, правилном применом члана 124. Закона о облигационим односима и члана 194. став 1. и 3. Закона о наслеђивању. Наиме, тужени

иако је након закључења предметног уговора о доживотном издржавању неколико пута путовао у Њујорк и остајао тамо по неколико дана, том приликом примаоцу издржавања није обезбедио лице, које би се управо због здравственог стања примаоца издржавања на адекватан начин бринуло о њему док је он био одсутан, тако да се једном приликом десило да се прималац издржавања онесвестио за време боравка туженог у Њујорку, којом приликом му је била потребна помоћ. Прималац издржавања често је одлазио у ресторан, чији је био власник, у коме се тоалет налази у подруму до кога воде кружне степенице и често се због тога уз туђу помоћ (запослених) кретао до тоалета и уз њихову помоћ узимао лекове, иако је то била обавеза туженог, као даваоца издржавања. Након изласка из болнице, примаоцу издржавања је било лоше, али није успео да добије на телефон туженог, који је спавао, иако је прималац издржавања примљен у болницу у тешком стању и када је било очекивано да тужени буде доступан примаоцу издржавања, како би му пружио сваку врсту помоћи и подршке у тешким тренуцима, односно у извршавању уговорних обавеза, јер је у таквој ситуацији било очекивано да ће се повећати степен пажње који давалац издржавања мора посветити примаоцу издржавања, управо због потреба примаоца издржавања. Тужени, као давалац издржавања је испуњење својих преузетих обавеза морао ускладити са стварним потребама примаоца издржавања, извршавати их уредно и редовно, како би се остварила основна сврха закљученог уговора о доживотном издржавању и обезбедила очекивана, одговарајућа нега примаоца издржавања, како је то најпогодније за примаоца издржавања. Осим тога, између уговорних страна постојале су и честе свађе, при којима се дешавало да тужени опсује примаоца издржавања, а што се не може сматрати односом поштовања према примаоцу издржавања. Тужени, као давалац издржавања није извршио ни своју обавезу која је уговорена предметним уговором о доживотном издржавању да за случај смрти примаоца издржавања сахрани, подигне му надгробни споменик, изда подушја, а све у складу са месним обичајима, с обзиром на то да је тужени након што је сахранио примаоца издржавања, његове посмртне остатке преместио у гробницу на Топчидерском гробљу, где су посмртни остаци његовог покојног оца, док су најближи сродници примаоца издржавања сахрањени на гробљу у селу Стога, сходно наведеном, понашање туженог, као даваоца издржавања, према ГГ, као примаоцу издржавања, у склопу свих околности конкретног случаја представља неизвршавање обавеза преузетих предметним уговором и као такво јесте основан разлог за раскид предметног уговора о доживотном издржавању. Због наведеног је, а супротно наводима ревизије правилном применом материјалног права предметни уговор о доживотном издржавању раскинут, због неизвршавања обавеза даваоца издржавања.

Ревизијски наводи којима се указује да је тужени законски наследник сада пок. ГГ неосновани су, с обзиром на то да тужени то није доказао.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије, па је утврдио да су исти неосновани, јер су нижестепени судови дали јасне, потпуне и правилне разлоге из којих произлази неоснованост ревизијских разлога, а које овај суд у свему прихвата.

На основу члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

С обзиром да су тужиоци тражили трошкове поводом изјављеног одговора на ревизију, то је применом члана 165. ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке, будући да ти трошкови нису били нужни и неопходни.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић